

Ferid makamı ve Risale-i Nur

Salih Sütçüoğlu: “Ferid makamı nedir? Nasıl bir makamdır? Risale-i Nur’un şahs-ı manevisinin Ferid makamına mazhar oluşu ne demektir?”

MÂNÂ İTİBARIYLA FERDİYET MAKAMI

Ferid, kelime olarak yükseklikte eşsizlik, kemalde rakipsizlik, ilk kaynaktan tek başına tefeyyüz etme ehliyetine ve müstakil hareket etme iznine sahip zattır.

Ferdiyete makamı tasavvufta Kutbiyetin ve Gavsîyetin üstünde bir makamdır. Makamların en yükseğidir. Bu makamda bulunan zevat, araya hiçbir şeyi, hiçbir kimseyi, hiçbir makamı koymadan, kimseden ders almadan, kimsenin manevî terbiyesine girmeden doğrudan Kur’ân’dan ve Resulullah’tan (asm) tefeyyüz ederler, feyiz alırlar ve bütün burhanlarını hiçbir aracıya ihtiyaç hissetmeden ilk kaynağa dayandırırılar.

Bu makam sahibi zevata tasavvuf geleneğinde “mukarrebler” de denmektedir. Yani bu zatlar Allah tarafından seçilirler, hidayet nurunu doğrudan Allah’tan alırlar ve İlâhî sünûhata ve ilhama mazhardırlar. Bunlar kutup dairesinin tasarruflarından hariçtirler. Kendilerine has keşfiyata ve müşahedata maliktirler. Bunların melaike içinde benzerlerine “ervah-ı Müheymine” deniyor.

FERDİYET MAKAMI ÇOK NADİR BULUNUR

İmam-ı Rabbani (ks) diyor ki: “Ferdiyete kemalatını da kendisinde bulunduran bir irşad kutbu çok nadir bulunur. Böyle bir cevher birçok asırlardan sonra meydana gelir. Karanlık âlem, onun gelişinin nuru ile aydınlanır. Onun irşad ve hidayet nuru bütün âlemi kuşatır. Ta Arş’tan dünyanın ortasına kadar her kime doğru yol, hidayet, iman ve marifet gelse, onun vasıtasıyla gelir, ondan istifade eder.”¹

Bu makam sahibi eğer Peygamberse ıstılâhî manada nebi değil, resuldür. Yani Allah’tan yeni bir kitap ve yeni bir şariat almaya memurdur. Önceki hiçbir Peygambere bağlı kalmadan doğrudan Allah’tan vahiy alır, yeni bir kitaba ve yeni bir dine mazhar olur.

Eğer Peygamber değilse, bir veli ise, araya bir şeyh, bir imam, bir kutup veya bir gavs koymadan, doğrudan Son Peygamber’den (asm) tefeyyüz eder, Son

Peygamber'in (asm) kitabının manası ve tereşşuhatı bunda tezahür eder.

BU MAKAM SAHİPLERİ KİMLERDİR?

Peygamberler içinde bu makamın en has sahibi Hazret-i Muhammed Sallallahü Aleyhi Vesellem'dir. Dini cihanşümuldur, kitabı rakipsizdir, vahyi emsalsizdir, sünneti benzersizdir, şeriatı müstakildir, yolu tek yoldur, dâvâsının alternatifi yoktur.

Nitekim Bediüzzaman, risalelerinde birçok yerde Peygamber Efendimiz (asm) için kullandığı "Ferîd-i Kevn ü Zaman"² sıfatıyla Peygamber Efendimiz'in (asm) bu tek ve yektâ şahsiyet-i ulvîyesine ve müstakil makamına işaret ediyor.

Veliler ve imamlar içinde bu makamın en has sahibi ise, Hazret-i Mehdî'dir. Nitekim İmam-ı Rabbani, bu makam sahibinin Hazret-i Peygamber Aleyhissalatü Vesselâma en has biçimde uymak suretiyle, Hazret-i Peygamber'e (asm) mahsus olan makamdaki bir pay aldığını ifade ediyor.³ Ve Hazret-i İmam bu makam sahibine yazdığı mektupta "Tevhid-i kible et!" diye hitap ediyor.⁴ Tevhid-i kible etmek, yani kutupları ve gavsları aşarak sadece Kur'ân'ın ve Resulullah'ın (asm) arkasından gitmek ise ferdiyet makamının gereğidir ve yol haritasıdır.

Ledün ilmüne vakıf Hazret-i Hızır Aleyhisselâm ile kutbiyet ve gavsîyet makamlarını kendi şahsında toplayan Hazret-i Abdülkadir Geylani'nin (ks) de ferdiyet makamına sahip oldukları tasavvuf ehline ifade edilmektedir.

BEDİÜZZAMAN'IN "ferdiyet" AÇIKLAMASI

Taraf-ı İlâhice kendisine verilen kudsî vazifesiyle imana ve Kur'ân'a hizmete devam eden, defalarca öldürülmeye çalışıldığı halde Hazret-i Cercis Aleyhisselâm gibi Allah'ın izniyle her defasında ölmeyen Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri, İstanbul'da bir şeyh tarafından incitici sözlere ve itirazlara maruz kalınca o yapmak istemediği açıklamayı yapıyor.

"Mecbur oldum" kaydı ile yaptığı açıklamada Bediüzzaman, "Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsinin ve o şahs-ı mânevîyi temsil eden has şakirdlerinin şahs-ı mânevîsinin 'Ferîd' makamına mazhar olduklarını" ifade ediyor ve İstanbul'daki şeyhin kutup bile olsa, değil bir memleketin kutbu, Risale-i Nur'un Hicaz'da bulunan Kutb-u Azam'ın tasarrufundan da hariç bulunduğunu, hükmü altına girmeye mecbur olmadığını belirtiyor. Ve Mekke-i Mükerreme'de bulunan kutb-u azamdan bir itiraz bile gelse, Risale-i Nur şakirtlerinin görevinin, sarsılmadan o mübarek kutbun elini öpmek, itirazını iltifat ve selâm saymak ve itiraz ettiği noktaları izah etmek olduğunu söylüyor.⁵

Bu açıklama nihayet Bediüzzaman'ın görevi ve makamı hakkında ipucu vermiştir ve Risale-i Nur hizmetinin Ferid makamına mazhar mehdiyete görevini ihtiva ettiğini göstermiştir.

Dipnotlar:

- 1- İmam-ı Rabbani, Mevde ve Mead, çev. Dr. Necdet Tosun, Sufikitap, İst. Ekim, 2005, s. 23.
- 2- Bediüzzaman, Sözler, s.72, 240; Mektubat, s. 201; Mesnevî-i Nuriye, s. 42; Nurun İlk Kapısı, s. 133.
- 3- İmam-ı Rabbani, Mektubat, 285. Mektup.
- 4- İmam-ı Rabbani, Mektubat, 75. Mektup.
- 5- Kastamonu Lâhikası, s. 197.